

Η πορεία της αρχιτεκτονικής στην Ελλάδα

Εάν ασχολούμαι με τις εκδόσεις του Μορφωτικού Ιδρύματος Εθνικής Τραπέζης, καταλήγω πάντα στην ίδια σκέψη. Οτι, αν δεν υπήρχαν τα μεγάλα πιστωτικά ιδρύματα, δεν θα μπορούσαμε να έχουμε τα πολύτιμα βιβλία, να ελπίζουμε σε αναπαλαιώσεις κτιρίων, να ακουμπήσουμε κάπου με σιγουριά για την υποστήριξη του πολιτισμού. Ιδίως, στην περιοχή των βιβλίων.

Βεβαίως, οφείλω να παραδεχτώ ότι υπάρχουν και «εμπορικοί» εκδοτικοί οίκοι, που υποστηρίζουν ανάλογες προσπάθειες. Αν προσέξει, όμως, κανείς τα πράγματα, θα κατανοήσει ότι πίσω υπάρχουν κορηγίες ή άλλου είδους υποστηρίξεις, μια και το κοινό, στο οποίο αποβλέπει αυτή η δραστηριότητα, είναι επεικίως μικρό.

Τα μορφωτικά ιδρύματα Τραπεζών και οι πολιτιστικές τους εταιρείες μοιάζουν, κάπως, με τα κρατικά τηλεοπτικά κανάλια, που φιλοξενούν και τον πολιτισμό και τα ζητήματα του κλειστού χώρου, προσφέροντας σημαντικά και στους δύο τομείς.

Η αφορμή για τα παραπάνω μας δίνεται από το βιβλίο του Αντρέα Γιακουμακάτου «Στοιχεία για τη νεότερη ελληνική αρχιτεκτονική - Πάτροκλος Καραντινός», που εξέδωσε το Μορφωτικό Ιδρυμα Εθνικής Τραπέζης.

Δεν είμαι ο ειδικότερος για να κρίνω το βιβλίο, τις θέσεις του συγγραφέα και τις εκτιμήσεις του, γιατί η αρχιτεκτονική αποτελεί ένα από τα ανεικείμενα στα οποία συναντώ τις λογικές δυσκολίες του μη ειδικού και εκείνες που ενιάσσονται στο πλαίσιο της γενικής άγνοιας των Ελλήνων περί το αντικείμενο, αφού αυτό δεν υποστηρίχτηκε στη χώρα μας από μεγάλα ονόματα, δεν δημιουργήσε σχολές και τάσεις, δεν έχει μια συνολικότερη αιτία αναφοράς. Οι περισσότεροι σταματούμε στον Δημήτρη Πικιώνη ή στον Αρη Κωνσταντινίδη ή, ακόμη, σε κάποιους άλλους, που θα μπορούσα να ανασφύρω, αλλά δεν το κάνω, γιατί δεν έχει σημασία.

Μπορώ, όμως, να πω ότι, όπως δείχνει, άλλωστε, ακόμη και ο τίτλος του βιβλίου, το θέμα του συγγραφέα είναι ο Καραντινός, το ύφος του, τα σχέδιά του, η δραστηριότητα, η συμμετοχή του στην ανέλιξη της ελληνικής αρχιτεκτονικής -εννών της αρχιτεκτονικής που έδωσε έργο στην Ελλάδα-, αλλά, ταυτόχρονα, και η ιστορική τοποθέτηση του συγκεκριμένου δημιουργού και ακαδημαϊκού δασκάλου. Αυτή η τοποθέτηση δεν είναι τίποτε άλλο από την ιστορία της αρχιτεκτονικής στην Ελλάδα και την ιστορία των προσώπων και, ως ένα σημείο, των έργων που την προσδιόρισαν στις δεκαετίες από το '30 ως το '80, την κριτική του βάρους και της επιρροής των προσώπων και των έργων αυτών και, συνεπώς, τον προσδιορισμό του χώρου και του χρόνου της δράσης του Καραντινού. Όπως και να το δει κανένας, το συγκεκριμένο βιβλίο είναι ένα ακόμη πολύτιμο βοήθημα στην υποστήριξη του ελληνικού οικοδομήματος, όχι με την εθνική υπόσταση του όρου, αλλά με εκείνη που προσδιορίζεται από δράσεις, ποιότητες και επαναστάσεις ή -απλούστερα- δημιουργίες συγκεκριμένων ανθρώπων. Είναι, ακόμη, ψυχολογικό βοήθημα προς εκείνους που, ότι κι αν πιστεύουν για τον Πικιώνη, μάλλον περιπατούν ανετότερα στο δικό του «ελληνοπρεπές» πλακόστρωτο της Διονυσίου Αρεοπαγίτου απ' όσα στο σύγχρονο «παγκοσμιοποιημένο», και επιθετικό για τον περιπατητή, πλακόστρωτο του ανώνυμου κατασκευαστή στον ίδιο δρόμο.

Αντρέας Γιακουμακάτος
«Στοιχεία για τη νεότερη
ελληνική αρχιτεκτονική -
Πάτροκλος Καραντινός»
Ερευνα Σελ. 701 + εικ. - Τιμή
42 ευρώ Εκδόσεις «Μορφωτικό
Ιδρυμα Εθνικής Τραπέζης»